

denne Mening, men dog ikke Noget, som er fuldkommen rigtigt; thi jeg troer ikke, at der, da Sagen gik til Forestilling, var nogen Dissens, men det er iøvrigt Noget, som ikke kan have afgjørende Indflydelse, og jeg veed ikke, hvorfor et saadant, Sagen aldeles uvedkommende og ikke ved noget offentligt Factum konstateret, Datum skal bringes frem her. Hvad min ærede Sidemand har udtalt, hvorledes dette Lovudkast har opvakt en stor Foruroligelse trindt omkring i Landet, er meget rigtigt. Udvalgets Betænkning viser vel nok, at man har været samlet med nogle Mænd, som sagde sig at være Formænd for Møllerne, og som vare blevne enige i det Forslag, de nu have gjort; men jeg lægger dog ingen Vægt paa, om saadanne enkelte Møllere, naar de have været tilstede i et saadant Udvalg, og troet, at det nu engang var en Skæbne, som var dem bestemt, at deres Mølleret om nogen Tid skulde være dem betagen, saa gik paa Accord og hellere vilde leve i 15 Aar end døe strax. Jeg troer, at det er Noget, man aldeles ikke bør berolige sig med. Naar den ærede Ordfører siger, at han ikke har været meget tilbøielig til, hvor han har haft med Midlers Udsaan at gjøre, at sætte dem i Møller, saa tvivler jeg ikke paa, at han, som en erfaren Mand, har derved haft sine Betænkneligheder, og iagttaget Forsigtighed, hvor han har gjort det; men han har dog ikke troet, at man aldeles ikke kunde laane paa Møller, og det troer jeg, at man i Fremtiden saa godt som ikke kan, naar en Lov, som den omhandlede, udkommer. Den ærede Taler mener vel, at man kunde ogsaa laane offentlige Midler, naar man tager Hensyn til, hvad Møllen koster at opføre, men jeg troer, at det var den fletteste Maalestok, man kunde vælge, for hvad man kunde laane paa en Mølle; thi det kan ikke hjælpe, at en Mølle kan have kostet 20,000 Rbd.; naar den ved et Foretagende af en Anden kan ophøre at tjene til sin Bestemmelse, saa er der ikke Spørgsmaal om, hvad den har kostet at opføre, men hvad den kan være værd, naar den bliver nedbrudt. Det var den Maalestok, man maatte lægge til Grund for den Taxation, som man skulde sætte paa en Mølle, naar man vilde abstrahere fra Møllenæringen.

At det er en Retfærdighed ikke blot i Tiden, naar denne Lov skulde gaae i Opfyldelse, eller naar Møllenæringen omfider bliver aldeles fri, saa at ophæve Møllestylden, men at det maatte skee strax, troer jeg er klarligt beviist. Der er ikke blot i det Dieblif, at de tabe den Bemyttelse i deres Næring, som de hidtil have havt, at deres Eiendom degraderes, men det er Noget, som indtræder umiddelbart i det Dieblif, Loven er givet; det er maaskee allerede indtraadt, førend Loven er udkommen, ved at et saadant Lovudkast er blevet forelagt. Man har troet, at § 88 i Grundloven skulde hjemle en Lov som den omhandlede; jeg skulde finde det meget beklageligt, hvis det var Tilfældet, men den vil dog ikke, at alle Rettigheder skulde tilintetgjøres, fordi man finder, at det almindelige Vel fordrer det. Dette almindelige Vel er et af de farligste Udtryk, man kan tænke sig, og jeg troer, at det er langt bedre at bemytte de velerhvervede Rettigheder. Det var under den forrige Regjering altid Tilfældet, at man troede, at Statens Styrke bestod i, at man holdt over erhvervede Rettigheder, og jeg troer, at man vilde gaae en meget forkeert Vej ved det Modsatte. Man vilde om nogle Aar prise den forrige Regjering, dersom man virkelig vil vedblive at nedbryde erhvervede Rettigheder, for at opnaae, hvad man kalder det almindelige Vel.

Ordføreren: Jeg troer ikke, at den nuværende Regjering vil nedbryde velerhvervede Rettigheder; jeg troer heller ikke, at der hidtil foreligger Noget, hvoraf man skulde kunne slutte det. Naar det er sagt, at de mange Andragender, der ere indkomne til Rigsdagen, ere et tydeligt Beviis for den Uengstelse og Uro, der har grebet den største Deel af Landets Møllere, da maa jeg bemærke, at det er ikke saa aldeles afgjort, at den ærede Taler, der ansøgte det (Rütichau), vil tillægge enhver Petition, som kommer i hvilkensomhelst Retning, den samme Betydning. Men iøvrigt gjælde disse forskellige Andragender egentlig heller ikke Lovudkastet, som det er emenderet af Udvalget, men Lovudkastet, som det er forelagt fra Regjeringens Side. Iøvrigt veed man jo meget ofte, hvor let det er at faae saadanne Andragender satte i Bevægelse, naar